

Socialdepartementet

Socialstyrelsen
106 30 Stockholm

Uppdrag angående ej verkställda beslut och gynnande domar

Regeringens beslut

Regeringen beslutar att ge Socialstyrelsen i uppdrag att följa upp lagstiftning och rutiner för ej verkställda beslut och gynnande domar enligt socialtjänstlagen (2001:453) och lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, förkortad LSS. I uppdraget ingår även att redogöra för utvecklingen av rapporterade ej verkställda beslut och utfallet av de sanktionsmöjligheter i form av särskild avgift som regleras i socialtjänstlagen och LSS.

Socialstyrelsen ska utifrån resultaten och omständigheter som kan ha påverkat utfallet, göra en analys av verksamheten kring ej verkställda domar och beslut. I detta ingår att bedöma effekterna av regelverket och de rutiner som myndigheten följt vid hanteringen av denna ärendegrupp. Vid behov ska Socialstyrelsen även redovisa tänkbara åtgärder för att komma tillrätta med eventuella brister.

Socialstyrelsen ska i genomförandet av detta uppdrag beakta det delmål som myndigheten har i Strategin för genomförande av funktionshinderspolitiken 2011–2016, att ”kunskapen om orsakerna till långa väntetider mellan beslut och verkställighet ska öka, liksom hur problemen ska kunna rättas till utan att rättssäkerheten åsidosätts”.

Från den 1 juni 2013 ska uppdraget övergå till Inspektionen för vård och omsorg. Myndigheten ska samråda med Socialstyrelsen vid behov och inför slutredovisning av uppdraget.

Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Socialdepartementet) senast den 30 oktober 2014. Redovisningen ska hänvisa till det diarie-nummer som detta beslut har.

Bakgrund

Sedan den 1 juli 2002 gäller att en förvaltningsrätt under vissa förhållanden kan döma ut en särskild avgift om en kommun inte tillhandahåller en insats enligt LSS eller en biståndsinsats enligt socialtjänstlagen, som någon är berättigad till enligt ett avgörande i domstol. Effekterna av bestämmelserna om utdömmande av en särskild avgift mot kommunalt domstolstrots skulle enligt förarbetena noggrant följas upp (prop. 2001/02:122).

Sedan den 1 juli 2006 föreligger en rapporteringsskyldighet för kommunerna av sådana gynnande biståndsbeslut enligt socialtjänstlagen, som inte verkställts inom tre månader. En kommun som inte inom skälig tid tillhandahåller bistånd kan också åläggas av en förvaltningsrätt att betala en särskild avgift. Motsvarande bestämmelser finns även införda i LSS från och med den 1 juli 2008.

Ansvar för att ta emot rapporter på den statliga sidan och ansöka om särskild avgift har legat på den myndighet som ansvarat för tillsynen av socialtjänstlagen och LSS, dvs. länsstyrelserna fram till den 1 januari 2010 och därefter Socialstyrelsen.

Det har gått drygt tio år sedan reglerna om s.k. domstolstrots infördes i socialtjänstlagen och LSS, drygt sex år sedan regler om rapporteringsskyldighet och särskild avgift för ej verkställda beslut infördes i socialtjänstlagen och drygt fyra år sedan sådana regler även infördes i LSS. Mycket tyder på att antalet rapporterade ej verkställda beslut fortfarande är stort. Regeringen anser att effekterna av de olika bestämmelserna därför behöver följas upp.

Närmare om uppdraget

För att få en bild av vad reglerna lett till i förhållande till dess syfte, dvs. att beslut ska verkställas inom en skälig tidsrymd, ska Socialstyrelsen sammanställa uppgifter om

- antalet ej verkställda domar enligt socialtjänstlagen 2010–2012,
- antalet ej verkställda domar 2010–2012 avseende insatser enligt LSS för personer med funktionsnedsättningar,
- antal rapporterade gynnande beslut enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen som inte har verkställts inom tre månader, sex månader, nio månader, tolv månader och mer än arton månader för åren 2010–2012 uppdelat på typ av bistånd,
- antalet rapporterade gynnande beslut enligt 9 § LSS som inte har verkställts inom tre månader, sex månader, nio månader tolv månader och mer än 18 månader för åren 2010–2012 uppdelat på typ av insats,
- antalet ansökningar hos förvaltningsrätterna om en särskild avgift för ej verkställda domar enligt socialtjänstlagen och LSS för 2010–2012,

- antalet ansökningar hos förvaltningsrätterna om en särskild avgift för ej verkställda beslut hos förvaltningsdomstol enligt socialtjänstlagen och LSS för 2010–2012,
- antalet domar där avgifter dömts ut 2010–2012, samt
- uppgifter om de utdömda beloppens storlek för olika insatser och den praxis eller de mönster som man kan se att domstolar följer när de utdömer en särskild avgift.

Uppgifterna ska lämnas uppdelade på kön. För att kunna jämföra uppgifter över tid ska uppgifterna så långt det är möjligt redovisas på ett likartat sätt jämfört med tidigare år.

På regeringens vägnar

Maria Larsson

Inger Laudon

Kopia till

Statsrådsberedningen, Samordningen
Finansdepartementet, Budgetavdelningen
Justitiedepartementet,
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
Utredningen om inrättande av Inspektionen för vård och omsorg,
(S 2012:05) (Organisationskommittén)
Socialutskottet